
РЕШЕНИЕ

КАРАР

18.02.2021

г.Бавлы

№ 25

Татарстан Республикасы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибен раслау турында

В соответствии со статьей 26 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом муниципального образования «город Бавлы» Республики Татарстан, Бавлинский городской Совет РЕШИЛ:

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясы, Татарстан Республикасы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Баулы шәһәр Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Кушымтадагы Татарстан Республикасы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибен расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://www.pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы сайтында (<http://www.bavly.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә алам.

Баулы шәһәре Мэры,
шәһәр Советы рәйсе

Р.Х. Гатиятуллин

Татарстан Республикасы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә
инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау
ТӘРТИБЕ
1нче бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Тәртипнең жайга салу предметы

Әлеге Тәртип «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициатив проектларны күрсәтүгә, карауга, тикшерүгә, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйле барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларны кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән башкасы каралмаган булса һәм алар нигезендә Баулы шәһәр Советы карарлары белән кабул ителгән булса, кулланылмый.

2. Инициатив проектлар

Әлеге Тәртиптә инициатив проект дигәндә «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә (алга таба – муниципаль берәмлек) яшәүчеләрнең муниципаль берәмлек халкы яисә аның бер өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла.

1. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
  - 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
  - 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижеләрен) тасвирлау;
  - 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның беренчел исәбе;
  - 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
  - 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
  - 7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләмәнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары күләменә күрсәтү;
  - 8) инициатив проект гамәлгә ашырылачак муниципаль берәмлек территориясен яисә аның өлеше чикләрен (әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә) күрсәтү.
7. Инициатив проект үз эченә әлеге статьяның 2нче өлешендә каралган белешмәләрне алган проектны ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблицадагы материаллар кушымта итеп бирелергә мөмкин.

3. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

Инициатив проектлар тулаем муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме;
- 3) җирлек;
- 4) җирлекләр төркеме.

Җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында Баулы муниципаль районы башкарма комитеты карары белән (алга таба - башкарма комитет) муниципаль берәмлек территориясен өлешләргә бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар муниципаль берәмлек территориясенә тиешле өлеше чикләрендә күрсәтелә, тикшерелә һәм тормышка ашырыла.

2нче бүлек. Инициатив проектларны күрсәтү һәм тикшерү

4. Проект инициаторлары

Инициатив проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

1) уналты яшкә житкән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан булган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);

2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;

3) авыл торак пункты старостасы;

4) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчәләре

5) торак милекчәләре ширкәтләре,

6) бакчачылык яисә яшелчәчелек коммерциягә карамаган ширкәтләр).

Әлеге статьяның 1нче өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба - проект инициаторлары):

- инициатив проект әзерлиләр;

- инициатив проект буенча фикер алышуну оештыра яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау тәмин итә;

- инициатив проектны башкарма комитетка кертәләр;

- инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;

Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан әлеге статьяның 2нче өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 2нче өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

Әлеге статьяның 2нче өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау

Инициатив проект инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр тарафыннан хупланырга тиеш.

Проект инициаторы түбәндәге формаларда инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны оештыра:

1) гражданның жыйынында инициатив проектны карау;

2) гражданның жыйылышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыру мәсьәләләре буенча

гражданның жылышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;

3) гражданның арасында сораптыру үткөрү;

4) инициатив проектны хуплап гражданның имзаларын жыю.

Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыены

Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыены (алга таба жыен) проект инициаторы мәрәжәгәте нигезендә Баулы шәһәрә мэры тарафыннан билгеләнә.

Проект инициаторының жыенны уздыру турындагы мәрәжәгатендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

- инициатив проект турында белешмәләр;

- инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары;

- жыенны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турындагы тәкъдимнәр.

Жыен муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Жыен үткөрү турында берничә үтенеч кәргән очракта, бер жыенда берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

7. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жылышы

Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жылышы (алга таба - жылыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

Жылыш инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырылган муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә. Инициатив проектны бөтен муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру планлаштырыла икән, муниципаль берәмлек территориясенә төрле өлешләрендә берничә жылыш уздырылырга мөмкин.

Жылышта тиешле территориядә яшәүче уналты яшькә житкән кешеләр катнашырга хокуклы.

Жылыш түбәндәгечә үткәрелергә мөмкин:

1) көндөзгө (очный) формада - көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның бергә булу рәвешендә;

2) көндөзгө-читтән торып (очный-заочный) формада - көн тәртибендәгә мәсьәләләрне һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук халыкның карарларын билгеләнгән вакытта жыеп (жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урында) күздә тоткан рәвештә яисә Баулы муниципаль районы сайты (https://bavly.tatarstan.ru) кулланып тавыш биреп “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба - махсуслаштырылган сайт).

Бер жыелышта берничә инициатив проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә тормышка ашырыла.

Жыелыш үткөрү, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнары проект инициаторы өстендә.

Башкарма комитет проект инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә.

Жыелыш халык мәнфәгатьләрендә планлаштырыла торган инициатив проект тормышка ашырылачак муниципаль берәмлек территориясе өлешендә яшәүчеләрнең 50 %тан артыгы катнашканда тулы хокуклы дип санала.

8. Жыелышны үткөрүгә әзерлек

Жыелышны уздыру турында проект инициаторының карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен үткәрелгән жыелышта каралачак инициатив проект;

2) жыелышны үткөрү формасы (көндөзгә яисә читтән торып);

3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш читтән торып уздырылган очракта - халыкның тавыш бирәчәк мәсьәләләр;

4) жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш читтән торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;

5) көндөзгә формада үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә көндөзгә формада жыелыш узган очракта көн тәртибе мәсьәләләре буенча фикер алышуда катнашучыларның саны;

6) халыкка жыелыш үткәрелүе турында мәгълүматны бирү ысуллары;

Проектның инициаторы жыелыш үткөрү турында аны уздыру көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәрнамә жиберә.

2. Жыелышны уздыру турында хәбәрдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә

булу урыны турында белешмэләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлеге статьяның 1нче өлешендә каралган белешмэләр;

3) жыелышны оештыру һәм уздыру буенча эш итү функцияләрен башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, аталарының исемнәре, телефон номерлары.

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән, тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында жыелыш (көндөзгә формада жыелыш уздырылган очракта) үткөрү өчен урын бирү турында үтенеч.

Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проект инициаторы тарафыннан проектны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен үтәргә вәкаләт бирелгән затлар имза сала. Инициатив төркем исеменнән жыелыш үткөрү турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле затлар имза сала.

Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта башкарма комитет хәбәр килгән көннән алып өч көн эчендә проект инициаторына бина бирү мөмкинлеген турында хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә моның белән килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

3. Башкарма комитет «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Баулы муниципаль районы сайтында жыелыш үткөрү турында, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында белешмэләр урнаштыра:

- жыелыш үткөрү турында хәбәрнамә кергән көннән соң өч көн эчендә;

- проект инициаторының жыелыш урынын һәм (яисә) жыелышны уздыру датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча.

Башкарма комитет проекты инициаторына жыелыш уздыруда ярдәм итү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Башкарма комитет проект инициаторына вәкаләтле вәкилне билгеләү турында алдан ук хәбәр итә.

9. Жыелышны көндөзгә формада уздыру тәртибе

Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан граждандарны исемлек төзеп теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан граждандар исемлегенә жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

Жыелышның көн тәртибенә караган мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн

тәртібендәге мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

Рәис жыелышны алып бара, көн тәртібендәге мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

Секретарь жыелыш беркетмәсе алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш протоколына секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) аларның яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртібе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртібе мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар.

10. Жыелышны көндезге-читтән торып формада уздыру тәртібе ме

Жыелыш көндезге-читтән торып формада уздырылган очракта көн тәртібе мәсьәләләре һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү әлегә Тәртіпнең 9нчы статьясында билгеләнгән тәртіптә гамәлгә ашырыла.

Көндезге формада фикер алышуда катнашмаган затлар жыелыш үткәру турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма формада рәсмиләштерелгән карар җибәрергә хокуклы.

Көндезге- читтән торып формада жыелышта катнашкан дип көндезге формада фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук аларны кабул итү тәмамланган датага кадәр карар тапшырган затлар исәпләнә.

Жыелыш махсус сайттан файдаланып, көндезге-читтән торып формада уздырылса, жыелыш турында хәбәр итү һәм фикер алышуда катнашмаган затларның тавыш бирүе күрсәтелгән сайтта үткәрелә.

Жыелышның махсуслаштырылган сайты кулланып жыелышның көн тәртібе мәсьәләләре буенча тавыш бирү жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан башкарыла (электрон формада көн тәртібендәге һәр мәсьәлә буенча "хуплыйм", "каршы" яки «тавыш бирүдән тыелам» дигән формулировкалар белән). Махсуслаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирүдә катнашкан дип, тавыш бирү тәмамлану датасына һәм вакытына кадәр электрон рәвештә тавыш биргән халык санала. Халыкны идентификацияләү бердәм идентификация һәм аутентификация системасын исәпкә алу язмасыннан файдаланып гамәлгә ашырыла. Тавыш бирү аның

башлану датасыннан һәм вакытыннан тәмамлану датасына һәм вакытына кадәр тәнәффесез уздырыла.

4. Махсуслаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә төзелә һәм мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнең таныкланган беркетмәсен, ул төзелгәннән соң, Башкарма комитет проект инициаторына өч көн эчендә җибәрә. Күрсәтелгән беркетмә җыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яисә махсуслаштырылган сайт кулланып, секретарь җыелыш беркетмәсен әзерли, аңа секретарь һәм җыелыш рәисе имза сала.

Көндезге-читтән торып формада оештырылган җыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) тикшерү үткөрү урыны һәм вакыты;
- 2) читтән торып тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану вакыты;
- 3) җыелышта катнашкан гражданның саны;
- 4) аларның яшәү урынын күрсәтеп, җыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 5) җыелышның көн тәртибе, көндез формадагы җыелышта фикер алышудагы чыгышларның эчтәлегенә;
- 6) көн тәртибе мәсьәләләре һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарлар.

11. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе үткөрү

Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә яшәүчеләрнең саны 16 яшькә җиткән 1000 кешедән артып киткән очракта, инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба - конференция) уздырылырга мөмкин.

Конференция әлегә статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, әлегә Тәртипнең 7 – 10нчы статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

Әлегә Тәртипнең 8нче статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткөрү турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- территориянең 16 яшькә җиткән һәр 100 кешесеннән 1 делегат нормасы;
- делегатларны сайлау өчен җыелышлар үткөрү сроклары һәм тәртибе.

Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып делегатларны сайлау турында җыелыш беркетмәләре тора.

12. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән гражданныр имзаларын жыю

Инициатив проектларны хуплаган гражданныр имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

Инициатив проектларны хуплаган имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертәп, муниципаль берәмлек территориясенә бер өлешендә яшәүчеләрнең 10 процентын тәшкил итәргә тиеш.

Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:

1) имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Башкарма комитет тарафыннан раслана;

2) имзалар кәгазендә хуплау таләп ителгән инициатив проект күрсәтелә;

3) имза кәгазендә гражданның имзасы һәм аны кую датасы куела. Имзаны һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имза кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр аның үтенече буенча имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан кертеләргә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашлар кулланыу рәхсәт ителми;

4) кеше бер үк инициатив проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) һәр имза кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле имзасы белән таныкланырга тиеш. Имза кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;

6) имзалар жыйганда имзалар кәгазенә алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенә арткы ягына соңгы имзадан соң ук куела;

7) имзалар жыйганда һәр яшәүченең «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкөртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

13. Әлегә инициатив проектны хуплау турында фикерләрен ачыклау өчен гражданнырдан сораштыру үткөрү

Әлегә инициатив проектны хуплау турында фикерләрен ачыклау өчен гражданнырдан сораштыру (алга таба - сораштыру) муниципаль берәмлек халкы яки аның бер өлеше инициативасы буенча түбәндәгә очракларда гамәлгә ашырыла:

- инициатив проект муниципаль берәмлекнең барлык халкы мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылса;

- инициатив проект муниципаль берәмлекнең бер өлеше халкы (аларның саны 1000 кешедән артып китсә) мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылса.

Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек Советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

5) сораштыру уздыру тәкъдим ителгән инициатив проект;

6) проект инициаторы тәкъдимнәре:

а) сораштыру уздыру датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формулировкалау турында;

в) сораштыру үткөрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

7) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм яшәү урыны).

Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнең 4нче статьясындагы 1нче өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм муниципаль берәмлекнең яисә инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенең кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исеме, аларның яшәү урыны яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

Муниципаль берәмлек Советы гариза кERGән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыруны билгеләү яисә сораштыруны билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Сораштыруны билгеләүдән баш тарту өчен нигез - әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны күрсәтү тәртибен бозу (әгәр жиберелгән хокук бозулар инициативаны күрсәтүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының фикерен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә).

5. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнардан сораштыру «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлеше нигезендә билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Сораштыруда инициатив проектны тормышка ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек халкы (16 яшькә житкән) яисә аның өлеше катнашырга хокуклы.

7. Сораштыру нәтижәләрен башкарма комитет проект инициаторына сораштыру узганнан соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча житкерә.

3нче бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау 13. Инициатив проектларны башкарма комитетка кертү

Инициатив проектны башкарма комитетка керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның кәгазь чыганактагы һәм электрон формадагы тасвирламасы, аңа график һәм (яисә) таблицалы материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4нче статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм тормышка ашырганда үз исемненән башкарма комитет белән эш итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

- гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтижеләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның бер өлешенең инициатив проектын хуплавын раслый торган имзалар кәгазьләре.

Әлеге статьяның 1нче өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм тормышка ашырганда проектның инициаторы исемненән башкарма комитет белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры башкарма комитетка тапшырыла, яисә почта аша жиберелә (хатның кыйммәтен һәм тасвирламасын күрсәтеп).

Әлеге статьяның 1нче өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне булып проектны башкарма комитетка кертү датасы тора.

Документлар проектның инициаторы тарафыннан инициатив проектны караганда һәм тормышка ашырганда башкарма комитет белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры башкарма комитетка тапшырылса, күрсәтелгән затка, исемлеген һәм аларны башкарма комитет алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка документларны алу көнендә башкарма комитет тарафыннан бирелергә тиеш.

15. Инициатив проектларны карау комиссиясе¹

Инициатив проектларны карау комиссиясе (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисады һәм әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

Комиссиянең персонал составы Башкарма комитет карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган

¹. Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны үткәргән очракта гына мәжбүри була.

мөнфэгательләр каршылгы барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау өчен төзелә.

Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретареннан һәм аның эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген җитәкли;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары конкурс комиссиясе рәисе вакытлыча булмаган очракта аның вазыйфаларын башкара.

Комиссия секретаре:

- 1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне;
- 2) комиссия утырышына чакырылган комиссия әгъзаларына, проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны турында һәм комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе турында хәбәр итә;
- 3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

Комиссия әгъзасы:

- комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- комиссия утырышларында тавыш бирә.

Комиссия эшенең төп формасы булып утырышлар тора.

Комиссия утырышы аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булганда хокуклы дип санала.

Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициатив проектны карау буенча комиссия утырышы турында проект инициаторлары аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзаларының күпчелеге тавышы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенә аерым фикерен язма рәвештә баян итәргә хоуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып биреләргә тиеш.

Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын үткәргән көннән алып өч эш көне эчендә имзалана.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннән иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны башкарма комитет җитәкчесенә җибәрә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне башкарма комитет тормышка ашыра.

16. Инициатив проектны башкарма комитет тарафыннан карау тәртибе

Инициатив проект башкарма комитет тарафыннан аны керткән көннән алып 30 көн эчендә карала.

Инициатив проектны башкарма комитетка кертү турында мәгълүмат, инициатив проект башкарма комитетка кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөптөрөндә Баулы муниципаль районы сайтында урнаштырылырга тиеш һәм анда әлеге Тәртипнең 2нче статьясындагы 2нче өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проектның инициаторлары хакында мәгълүмат булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, башкарма комитетка инициатив проект буенча үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр ителә.

Инициатив проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итү сүргы җиде эш көне тәшкил итә. Үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә җиткән муниципаль берәмлек халкы җибәрәргә хоуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр турыдан туры башкарма комитетка яки почта аша җибәрелә. Инициатив проект буенча искәрмәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия тормышка ашыра.

Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча комиссия башкарма комитет җитәкчесенә әлеге статьяның 7нче өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә киңәш итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Башкарма комитетка берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлаганда, комиссия башкарма комитет җитәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештыруны тәкъдим итә.

5. Конкурс әлеге Тәртипнең 17нче статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткөрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

6. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча башкарма комитет җитәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә эшләүне дәвам итәргә (тиешле максатларга һәм (яисә) муниципаль берәмлек бюджеты проектын тәзү һәм карау тәртибенә туры китереп);

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

Башкарма комитет җитәкчесе түбәндәге очраklarның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектын Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Баулы муниципаль районы Уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары булмау;

5.) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

4) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

Проектны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителгән көннен соң өч көннен дә соңга калмыйча проект инициаторына җибәрелә.

Башкарма комитет проект инициаторларына аны бергәләп эшләп бетерүне тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 8нче өлешендәге 5нче пунктта каралган очракта, тиеш. Шулай ук проектны башка муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органына яки дөүләт органының каравына тәкъдим итәргә киңәш итәргә тиеш.

Проектны эшләп бетерү өчен комиссия әгъзалары, башкарма комитет вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем тәзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге маддә нигезендә карала.

17. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.

Конкурста сайлап алу критерийлары:

- халыкның инициатив проект хәл итә торган проблеманы ачыклауда һәм аны тормышка ашыруда катнашу дәрәжәсе;

- инициативалы проектны тормышка ашырудан социаль нәтижәлелек.

Конкурс сайлап алуы әлеге Тәртипнең 15нче статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында тормышка ашырыла.

Комиссия конкурс буенча сайлап алынган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.

Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны конкурсны узган яисә конкурс сайлавын узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.

Барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проектлар конкурс сайлавын узган дип игълан ителә.

18. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында башкарма комитет карары

Башкарма комитет житәкчесе инициатив проектны гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарны түбәндәгеләр карарга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә төзелергә тиешле объектның (адресын яисә урынын күрсәтеп) исеме яисә инициатив проект ярдәмендә тормышка ашырылырга тиеш чара исеме;

2) муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзү, реконструкцияләү, сатып алу, чаралар уздыру), башкасы;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;

4) заказчы, төзүче исеме;

5) объектны эксплуатациягә кертү (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;

6) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның фаразлана торган (чикле) бәясе яисә чараларны үткәргүгә акчаларның иң чик күләме;

7) инициатив түләүләр күләме күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараларны уздыруга акчаларның иң чик күләмен еллар буенча бүлү.

19. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициатив проектны башкарма комитет тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат Баулы муниципаль

районы сайтында «Интернет» мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында башкарма комитетның хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә Баулы муниципаль районы сайтында «Интернет» мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш.
